

Ponedeljek, 13. februar 2023, ob 20.15

Velika dvorana Kulturnega doma Nova Gorica

42. sezona / 5. koncert

JANEZ PODLESEK

violina

KARMEN PEČAR KORITNIK

violončelo

ALEKSANDAR SERDAR

klavir

Ludwig van Beethoven je **Trio, op. 11** ustvaril med letoma 1797 in 1798, in sicer za zasedbo klarineta, violončela in klavirja. V partituri, natisnjeni na Dunaju leta 1798, je pisalo, da se lahko *Trio* izvaja tudi v bolj standardni zasedbi za violino, violončelo in klavir, to pa iz praktičnih razlogov, saj je bil klarinet še razmeroma novo glasbilo in na Dunaju takrat ni bilo veliko dobrih klarinetistov. Med partoma klarineta in violine je malo razlik, predvsem tam, kjer se akustični vidiki glasbil razhajajo. Ko je Beethoven napisal to skladbo, je bil na področju komorne glasbe še razmeroma neizkušen. Do takrat je v tem žanru bolj malo ustvarjal. Še eno leto je moralo preteči, preden je začel pisati prvi niz šestih godalnih kvartetov (op. 18). Vendar je pred *Triom* vseeno ustvaril nekaj komornih del, zgodnje klavirske trie, sonati za violončelo, kvintet za klavir in pihala ..., tako da mu to področje ni bilo tako tuje in tudi naiven ni več bil. Dobro je vedel, da mora skladbo posvetiti grofici Marii Wilhelmine von Thun, ki je bila vplivna podpornica Mozarta in tudi tašča njegovima pomembnima patronoma, princu Karlu Lichnowskemu in grofu (kasneje princu) Andreju Kiriloviču Razumowskemu. Za nastanek *Tria, op. 11* je Beethoven navdahnjen priznani in ekscentrični avstrijski klarinetist Franz Joseph Bähr (1770–1819), ki je užival na Dunaju določeno slavo. Skupaj sta celo večkrat nastopila in Beethoven je part klarineta napisal v mislih nanj, na njegove sposobnosti, posebnosti in upoštevajoč njegovo izvrstnost. Parta klarineta (violine) in violončela je Beethoven oblikoval dokaj zahtevno in terjata kar nekaj spretnosti ter tehničnih sposobnosti glasbenikov, toda srce te skladbe je položil v svoje glasbilo, v klavir. *Allegro con brio* je po značaju odločen stavek. Najbolj osupljiv je prehod med prvo in drugo temo s poigravanjem prve teme in harmonskega plana, ki zavaja. Stavek je napisan v sonatni obliki, ki je tako natančna, da bi jo lahko vzeli za šolski primer. Drugi stavek *Adagio* (v subdominantni tonaliteti Es-dura) spominja bolj na dobri stari menuet v tričetrtinskem taktovskem načinu kot pa na sonatno obliko, ki jo zasleduje. V tem stavku je tretji del, rekapitulacija, zelo ornamentiral. Sklepni stavek je genialni in vznemirljivi niz devetih variacij, torej v glasbeni obliki, ki jo je Beethoven mojstrsko obvladal. Tema temelji na napevu (melodiji) *Pria ch'io l'impegno*, ki jo je napisal Joseph Weigl (1766–1846), dirigent dunajskega Gledališča ob Koroških vratih (Kärntnertheater), za njegovo opero *L'Amor marinaro*, premierno izvedeno oktobra 1797. Ta melodija, ki je postala zelo razširjena in priljubljena (leta 1828 je Paganini nanjo celo napisal *Veliko sonato in variacijo* za violino in orkester), je iz Weiglovega komičnega tria. Beethoven naj bi jo predlagal njegov založnik Artaria. Domneva se, da Beethoven izvora te skladbe ni poznal in je postal ob novici zelo nezadovoljen, tako da je v pismih večkrat omenil, da bi zadnji stavek želel spremeniti, a ga nikoli ni. Gassenhauer bi v prevodu iz nemščine pomenilo poulični napev.

Za skladateljski slog **Lucijana Marije Škerjanca** je značilno, da ustvarja znotraj meja tradicionalnih postopkov, kar je najbolj očitno pri njegovih izvrstnih simfonijah, ki predstavljajo pomemben in osrednji del njegovega opusa. Po pomembnosti simfonijam sledijo koncerti, koncertantna dela, komorna in klavirska glasba ter samospevi. Pri njegovem simfoničnem

ustvarjanju je zaznati, da so koraki k novim tehnikam bolj ali manj osamljeni in ne vodijo k nadaljnjemu razvoju. Moč njegovih del pa se kaže v melodičnih preobrazbah in oblikovni raznovrstnosti, ki je značilna tudi za druge njegove glasbene oblike. Tudi v koncertih je zaznati tradicionalno naravnost, vendar so napisani z občutkom za skladnost. Pri komornih delih je z različnih vidikov manj konformističen in zagledan v preteklost. Čeprav se opira na tradicionalne oblike, pokaže izvirnost in dognanost v ritmičnih postopkih in harmonijah, kot je razvidno tudi v njegovem **Klavirskem triu** iz leta 1935. V tem delu prevladuje pretanjeno komorno muziciranje nad nezmotljivostjo oblike. Po živahnih in gladko potekajočih prvem in tretjem stavku (*Allegro vivace* in *Presto*), ki uokvirjata spevni počasni *Adagio*, sledi presenetljivi zaključek skladbe: žalna glasba, *Maestoso lugubre*. »Enostaven, pesemsko koncipiran v mikrostrukturi, se pne lok smrtnih občutij od najbolj pritajenih vzdihov do slutenj smrtnega boja. Ritmično občutje žalne koračnice daje glasbenemu toku kljub preprosti fakturi monumentalne dimenzije.«

Johannes Brahms je **Klavirski trio v H-duru, op. 8** napisal leta 1854 pri enaindvajsetih letih. Petintrideset let kasneje, ko je bil na višku svoje skladateljske ustvarjalnosti, je delo v celoti predelal. Na koncertu bo na sporedu predelana različica iz leta 1889. Da je prvoten *Klavirski trio* pustil in ga ni uničil, je prej izjema kot pravilo. Znano je, da je skladbe, ki mu niso ustrezale ali je v njih prepoznal šibkosti, in to še posebej velja za zgodnejša dela, preprosto zažgal. Da je trio obstal, gre zahvala prijateljici in pianistki Clari Schumann, ki je poskrbela, da so njegov prvi *Klavirski trio* natisnili in izdali pri založbi Breitkopf & Hartel. Založba je bila z leti prisiljena predati pravice za nekatere Brahmsove skladbe konkurenčni založniški hiši Simrock, ki je nato postala tudi stalna Brahmsova založba. Ker so pri Simrocku klavirski trio želeli ponatisniti, se je Brahms odločil, da ga bo revidiral in napisal še boljšo skladbo, kot je obstoječa. Tako poznamo dve različici *Tria*, ki razkrivata Brahmsov skladateljski razvoj: v prvem slišimo mladega Brahmsa, ki je že opozoril nase, ampak si je šele utrjeval ugled v javnosti, v drugem pa zrelega in priznanega skladatelja, ki narekuje nove kompozicijske smernice, po katerih se bodo zgledovale še generacije za njim. Skladba je kmalu postala priljubljena in najbolj znano komorno delo v njegovem opusu. V drugi različici je naredil veliko sprememb, ki so delu dodale umetniško vrednost. Skladbe se je lotil z objektivno nepristranskostjo. Če je v zgodnejšem *Triu* zaslišati izliv mladostniške energije in veselja, pa tudi cele strani manj zanimivega dogajanja, na katerih je mladi skladatelj izključno preverjal možnosti in pilil svoje znanje, je delo kljub temu dobro zgrajeno in zasleduje logično obliko. Povsem druga zgodba pa je *Trio* iz leta 1889. V njem je zdaj resnejši in izkušenejši Brahms prejšnje mladostniško prekipevanje z zrelostjo zadrževal v mejah sijajne oblike. Žareč začetek v H-duru je napev, ki je bil skladatelju vse življenje najljubši. V triu, ki je napisan v veliko izvajalsko veselje glasbenikov, slišimo tudi beethovnovske razigrane krivulje in nebeško doživeto glasbo.

Klavirski trio, ki ga sestavljajo **Janez Podlesek**, **Karmen Pečar Koritnik** in **Aleksandar Serdar**, je pričel delovati v času covida-19. Svoj prvi zelo odmevni koncert je imel marca 2021 v Unionski dvorani v Mariboru (prek spleta). Zasedbo sestavljajo trije izjemni, uveljavljeni in znani umetniki, ki se odlično dopolnjujejo.

Janez Podlesek je diplomiral na Akademiji za glasbo v Ljubljani v razredu Primoža Novšaka, kjer je končal tudi podiplomski študij (specializacijo). 15 let je deloval kot koncertni mojster Orkestra Slovenske filharmonije in Komornega godalnega orkestra Slovenske filharmonije ter leta 2006 kot član tega ansambla prejel Bettetovo listino. Od leta 2018 je zaposlen kot docent na Ljubljanski Akademiji za glasbo. V času študija je na državnih in mednarodnih tekmovanjih prejel več nagrad. Za študijske dosežke je leta 1999 prejel Škerjančevo nagrado Konservatorija za glasbo in balet Ljubljana ter dve Prešernovi nagradi Akademije za glasbo (leta 2001 in leta 2003). Redno deluje v godalnem kvartetu Dissonance in triu Clavimerata, s katerima je posnel več zgoščenk. Igral je z vrsto priznanih slovenskih in tujih glasbenikov, kot so Dimitrij Sitkovecki, Aleksander Rudin, Richard Galliano, Richard Tognetti, Satu Vänskä, Arvid Engegård, Vlatko Stefanovski, Nika Gorič, Mirjam Kalin, Matej Šarc in drugi. V zadnjem obdobju ga veseli in navdihuje pedagoško delo. Uspešno poučuje na Konservatoriju za glasbo in balet in Akademiji za glasbo v Ljubljani, kjer vodi Komorni godalni orkester ter poučuje violino in komorno glasbo. Leta 2012 je pridobil naziv docenta za področje violine in leto kasneje za izjemne pedagoške in raziskovalne dosežke prejel svečano listino Univerze v Ljubljani. Sodeluje v projektu Emars, v okviru katerega ima redne poletne šole in mojstrske tečaje za violino.

Karmen Pečar Koritnik je leta 2003 maturirala na Konservatoriju za glasbo in balet Maribor in istega leta diplomirala na Akademiji za glasbo v Zagrebu, kjer je leta 2005 v razredu Valterja Dešpalja še magistrirala. Dodatno se je izpopolnjevala pri Reinhardu Latzku na Univerzi za glasbo in upodabljaajočo umetnost na Dunaju. Pozornost je vzbudila, ko je kot trinajstletna deklica debitirala z Orkestrom Slovenske filharmonije in izvedla Elgarjev *Koncert za violončelo*. Leta 2001 je zmagala na prestižnem tekmovanju za violončelo dr. Luisa Sigalla v Čilu (Vina del Mar). Na Evrovizijskem tekmovanju mladih glasbenikov v Berlinu je naslednje leto osvojila tretjo nagrado, leta 2004 pa drugo nagrado na mednarodnem tekmovanju Antonia Janigra v Zagrebu. Kot solistka nastopa s pomembnimi domačimi in tujimi orkestri (Orkester Slovenske filharmonije, simfonična orkestra RTV Slovenija in SNG Maribor, Simfonični orkester Berlinskega radia, Filharmonični orkester iz Santiaga, Zagrebški solisti, Zagrebška filharmonija, Varaždinski komorni orkester, Cellomania ...) pod taktirko dirigentov, kot so Marek Janowski, Martin Sieghart, Uroš Lajovic, Marko Letonja, En Shao, Vjekoslav Šutej, Pavle Dešpalj in mnogi drugi. Sodeluje s priznanimi umetniki, med katerimi so Boris Pergamenschikov, Miša Majski, Giovanni Sollima, Gottlieb Wallisch, Božo Paradžik, Monika Leskovar, Latica Honda-Rosenberg in drugi.

Nastopa v Evropi, Rusiji in Južni Ameriki. Vse bogatejša postaja njena diskografija (dve samostojni zgoščenki in številne druge v sodelovanju z raznimi glasbeniki). Več let je bila zaposlena na Akademiji za glasbo v Zagrebu kot asistentka Valterja Dešpalja. Sedaj poučuje violončelo na Konservatoriju za glasbo in balet Ljubljana in Akademiji za glasbo v Ljubljani. Med poletjem že več let vodi mojstrske tečaje na Festivalu Bled in Glasbenem poletju na gradu Podsreda. Je umetniška vodja festivala Cellofest Ljubljana.

Pianist **Aleksandar Serdar** je prejemnik številnih nagrad na prestižnih mednarodnih klavirskih tekmovanjih, kot so Monza, Carlo Zecchi in Vercelli v Italiji, Palm Beach in Cincinnati v ZDA ter tekmovanje Arthurja Rubinsteina v Tel Avivu. Rodil se je v Beogradu in diplomu opravil na Akademiji umetnosti v Novem Sadu. Mojstrski študij je nadaljeval na Konservatoriju za glasbo Peabody v Baltimoru pod mentorstvom Leona Fleisherja. Izpopolnjeval se je v razredu Sergia Perticarolija na Državni akademiji svete Cecilije v Rimu. Nastopa po vsej Evropi na prestižnih prizoriščih, kot so avditorij v pariškem Louvru, Tonhalle v Zürichu, na festivalu Schleswig-Holstein v Nemčiji, v Cankarjevem domu v Ljubljani in Dvorani Union v Mariboru, na Dubrovniškem festivalu ter v Rusiji na festivalu v Sankt Peterburgu in Moskvi, če naštejemo samo nekatere. Poleg tega je večkrat koncertiral v ZDA (Lincolnov center v New Yorku med drugimi), nastopal je tudi v Braziliji, Peruju, Maroku, Libanonu, na Tajskem, Japonskem, v Kanadi in Izraelu. Kot solist igra z orkestri dresdenske, münchenske, bremenske, slovenske, sofijske, beograjske, zagrebške, atenske in sanktpeterburške filharmonije, filharmonije iz San Joseja in Cincinnatija, pa tudi z nacionalnimi orkestri iz Lilla, Toulousa, s Simfoničnim orkestrom iz Vancouvra ter komornima orkestroma iz Izraela in Svete Cecilije iz Rima pod dirigentskim vodstvom Marcella Viottija, Emila Tabakova, Jeana-Clauda Casadesusa in Jansuga Kakhidzeja. Zgoščenka, ki jo je leta 1998 izdal za EMI Classics, je bila odlično sprejeta med poslušalci in pri medijih. Njegova druga zgoščenka je bila leta 2004 izdana v Luksemburgu. Za srbsko diskografsko hišo PGP je posnel zgoščenko z baročnim repertoarjem. Je profesor klavirja na Akademiji umetnosti v Beogradu in na Akademiji za glasbo v Ljubljani, poučuje pa tudi v Glasbeni šoli Frana Koruna Koželjskega Velenje.

Metka Sulič

PROGRAM:

LUDWIG VAN BEETHOVEN (1770–1827):

Klavirski trio v B-duru, op. 11, »Gassenhauer«

- *Allegro con brio*
- *Adagio*
- *Tema con variazioni. Pria ch'io l'impegno. Allegretto*

LUCIJAN MARIJA ŠKERJANC (1900–1973):

Klavirski trio

- *Maestoso lugubre, IV. stavek*

JOHANNES BRAHMS (1833–1897):

Klavirski trio št. 1 v H-duru, op. 8

- *Allegro con brio – Tranquillo – In tempo ma sempre sostenuto*
- *Scherzo: Allegro molto – Meno allegro – Tempo primo*
- *Adagio*
- *Finale: Allegro*

NAPOVEDUJEMO:

Četrtek, 16. februar 2023, 20.00

Velika dvorana Kulturnega doma Nova Gorica

IZREDNI KONCERT

Hamo & Tribute 2 Love: LETO LUBEZNI

Matevž Šalehar – Hamo, vokal in kitara, **Martin Janežič** – Buco, bobni, **Denis Horvat**, klaviature, **Uroš Škerl Kramberger**, bas, **Peter Dekleva**, kitara

Vstopnina: 17 € (v predprodaji do 14. 2.), 22 € (redna cena)

Sreda, 1. marec 2023, 18.00

Mala dvorana Kulturnega doma Nova Gorica

POTOHODCI

TRANSVERZALA – predstavitev potopisnega romana in vodnika ter pogovor z avtorjem Jakobom J. Kendo, ki ga bo vodil Nace Novak

Vstopnina: 4 €

Sreda, 8. marec 2023, 20.00

Velika dvorana Kulturnega doma Nova Gorica

IZREDNI KONCERT

DUO SILENCE: Slovar norosti / The Vocabulary of Madness

Primož Hladnik, klaviature, **Boris Benko**, vokal, **Igor Vičentić**, klavir, **Jure Vlahovič**, zvok

Vstopnina: 15 € (v predprodaji do 6. 3.), 19 € (redna cena)

Ponedeljek, 13. marec 2023, 20.15

Velika dvorana Kulturnega doma Nova Gorica

GLASBENI ABONMA – 42. sezona / 6. koncert

Simfonični orkester RTV Slovenija

Jure Gradišnik, trobenta, **Rossen Milanov**, dirigent

Vstopnina:

VPIS V ABONMA GRAJSKE HARMONIJE

Večeri komorne in solistične glasbe na Gradu Kromberk
12. koncertna sezona

Kdaj: do 10. marca 2023

Kje: na blagajni Kulturnega doma Nova Gorica

Cena abonmaja: 35 €, 29 €, 20 €

Cena posamične vstopnice: 13 €, 9 €

KULTURNI DOM
NOVA GORICA

Glasba

Galerija

Film

Bevkov trg 4
5000 Nova Gorica

E: pr@kulturnidom-ng.si

W: www.kulturnidom-ng.si

T: +386 (0)5 335 40 13